

Список використаних джерел:

1. Лібанова Е.М. зовнішні трудові міграції українців: масштаби, причини, наслідки // Демографія та соціальна економіка, 2018, № 2 (33)
2. Виступ Голови НБУ на Щорічній дослідницькій конференції Національного банку України та Національного банку Польщі "Ринок праці та монетарна політика" URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/vistup-golovi-nbu-na-schorichniy-doslidnitskiy-konferentsiyi-natsionalnogo-banku-ukrayini-ta-natsionalnogo-banku-polschi-rinok-pratsi-ta-monetarna-politika>
3. Вербовий М. Академічна міграція та стратегічні домінанти освітнього менеджменту // "Освітня аналітика України" • 2018 • № 1 (2)
4. Нагорняк Т. Л., Пачос Ю. В. Міграція українців до Польщі як наслідок державної політики // «Політичне життя» 3 – 2018.
5. Komisja Europejska alarmuje: Polska wymiera. Do 2060 roku będzie nas mniej o 5 mln [Електронний ресурс] // Wprost. URL: <https://www.wprost.pl/506303/Komisja-Europejska-alarmuje-Polska-wymieraDo-2060-roku-bedzie-nas-mniej-o-5-mln>
6. Сидорчук О.Г. Міграційні тенденції в Україні: безпековий аспект //
7. Публічне адміністрування: теорія та практика, 2019, вип. 1(21)
8. Migration and Remittances. URL: <https://www.worldbank.org/en/topic/labormarkets/brief/migration-and-remittances>

Солодкий О. В., Жуков М. О.
Студенти 2 р.н., НаУКМА

ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА УКРАЇНИ

Тіньова економіка є доволі актуальною проблемою для кожної держави з перехідною економікою, до яких належить і Україна.

В сучасній економічній науці не існує консенсусу щодо єдиного точного визначення цього феномену. Відомий американський дослідник цього явища Е. Фейдж визначає тіньову економіку як всю економічну діяльність, яка з будь-яких причин не враховується і не потрапляє до валового національного продукту, а в межах українських реалій найточніше сутність явища визначив О. Турчинов, згідно з яким «Тіньова економіка – це економічна діяльність суб'єктів господарювання (фізичних і юридичних осіб), яка не враховується, не контролюється і не оподатковується офіційними державними органами і (або) спрямована на отримання доходу шляхом порушення чинного законодавства [1].

З певної точки зору тіньова економіка є насамперед інституційною проблемою, спричиненою або недостатнім розвитком, або високим рівнем корумпованості різноманітних соціальних та економічних інституцій, що перешкоджає економічним агентам вільно здійснювати економічну діяльність.

Цікавим є те, що наприкінці існування Радянського Союзу серед прихильників ринкового шляху розвитку популярною була думка про те, що значне розширення тіньового сектору економіки є наслідком недосконалісті

командно-адміністративної системи і надмірної алокації ресурсів в тяжку промисловість, зокрема у ВПК, і що ці недоліки можуть бути легко усунуті звичайними ринковими механізмами. Ця думка не повністю виправдала себе, оскільки після падіння командно-адміністративної системи рівень тінізації економіки значно зріс. Пояснити це можна за допомогою інституційної теорії, яка стверджує, що слідування нормам закону, особливо в умовах глибокої економічної кризи, гіперінфляції і надмірно високого рівня корупції, вимагає значно більше трансакційних витрат. Тому, по-перше, значно дешевше бути незаконослухняним, а по-друге, тіньова економіка значно швидше пристосовується до різноманітних змін, оскільки їй не потрібно очікувати відповідних змін в законодавстві.

Варто зазначити, що тіньова економіка не є однорідним явищем, вона поділяється на підвиди, кожен з яких має різні засади функціонування і спричиняє різні наслідки для економіки і суспільства.

Доволі поширеною в Україні є неформальна економіка. Це ті сегменти тіньової економіки, які є законними, проте водночас жодним чином офіційно не зареєстрованими і не включеними до статистичної звітності. Ця частина тіньової економіки в Україні часто відіграє роль амортизатора, оскільки створює робочі місця і забезпечує товарами тих людей, які належать до найуразливіших верств суспільства, особливо впродовж економічних криз.

Прихована економіка – це та легальна економічна діяльність, яка частково або повністю не фіксується в економічній звітності, прагнучи шляхом приховування своїх доходів збільшити власні прибутки. Попри невідповідність такої діяльності до закону, вона не криє істотної загрози для суспільства, оскільки часто є вимушеним кроком, здійснений з метою збереження власного бізнесу у відповідь на надмірно репресивну або недостатньо продуману фіскальну політику держави. Негативним наслідком прихованої економіки є те, що держава може недоотримувати доволі істотну частку коштів державного бюджету.

Найнебезпечнішою ланкою тіньової економіки є підпільна, або кримінальна економіка, яка має антизаконний і антисоціальний характер, здійснюється навмисно і спрямована на отримання надвеликих прибутків незаконним шляхом. Ми вважаємо, що дана галузь тіньової економіки підлягає подоланню першочергово.

Ми розглянули основні напрями протидії тінізації:

- проведення національних аудитів економік країн з метою оцінки масштабів видів тіньової економічної діяльності та їх впливу на формальну економіку;

- оцінку національних регуляторних систем щодо оподаткування, ліцензування праці, навколишнього середовища, охорони здоров'я та безпеки, захисту прав споживачів, прав інтелектуальної та промислової власності з метою визначення можливості їх спрощення та зменшення вартості їх дотримання;

- дослідження впливу праці мігрантів, зокрема дешевої праці, на національний добробут та дотримання корпоративних стандартів праці;

- запровадження спеціальної допомоги інтеграції для вразливих груп населення (зокрема, меншин, біженців, вимушених переселенців тощо);
- посилення електронного моніторингу й нагляду за грошовими потоками банків та інших фінансових інститутів;
- запровадження жорсткіших правил щодо готівкових транзакцій та збільшення штрафів за незадекларовані й необліковані готівкові рахунки;
- поліпшення взаємодії, інформаційного обміну, обміну кращою практикою щодо моніторингу, дізнання та кримінального переслідування між регіональними, національними та міжнародними правоохоронними органами;
- посилення контролю за транзакціями за участі офшорних юрисдикцій;
- вдосконалення правил та норм, які регулюють діяльність фінансових ринків, забезпечення прозорості фінансових інструментів;

Також ми зазначили, що обсяг тіньової економіки значно скоротився протягом останніх років (особливо сильно це стосується падіння 2014-2015 років). Незважаючи на це, обсяги тіньової економіки все ще залишаються досить великими. Тож, на останок, ми зазначили що НБУ активно запроваджує міри детінізації в 2021 році, спрямовані на контроль та протидію відмиванню коштів та фінансування тероризму.

Список використаних джерел:

1. Турчинов О. В. (1995). Тіньова економіка: теоретичні основи дослідження – К.: Вид-во АртЕк. – 300 с.
2. Баранов С. О. (2015). Тіньова економіка: сутність, причини, соціально-економічні наслідки та шляхи подолання в Україні. Вісник НАДУ. С. 47-54.
3. Варналій З. С. (2014). Теоретичні засади детінізації економіки України. ISSN 1997-9266. Вісник Вінницького політехнічного інституту. № 1. С. 46-53.
4. Дослідження тіньової економіки в Україні URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/doslidjennya-tinovoyi-ekonomiki-v-ukrayini--mayje-chvert-vvp--abo-846-mlrd-griven--perebuvaye-v-tini>
5. Лук'яненко, І., Віт, Д. (2017). Системний аналіз формування державної політики в умовах макроекономічної дестабілізації.
6. Лук'яненко, І., Віт, Д., Оліскевич, М. (2020). Фінансова політика в умовах тінізації та дисбалансів на ринку праці: методологія та інструментарій.

Stuzhuk K.

4th Year Student, NaUKMA

INTRAPRENEURSHIP: CHALLENGES AND OPPORTUNITIES WITHIN THE FRAMEWORK OF UKRAINE

Nowadays “entrepreneurship” is a hardly lesser-known world-wide word than the Coca-Cola, but still let’s note some figures: according to the OECD reports in 2018 in all countries, most enterprises (between 70% and 95%) are micro-businesses [1], 97% of self-employed professionals say they would never go back to traditional